

Dato: 06-02-2019

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

Miljø- & Fødevarerklagenævnet

Kommentarer til Orbicons og Jammerbugt Kommunes kommentarer til DN Jammerbugts klage over Vindmøllerne Thorup-Strand Sletten og dennes Natura 2000 habitatkonsekvensvurdering

Allerførst må DN Jammerbugt slå fast, at spørgsmålet om hvorvidt de planlægningsmæssige rammer kan påklages for så vidt angår retslige spørgsmål, må være et entydigt "ja", al den stund at det ikke er hævet over videnskabelig tvivl, at projektet i sin fulde udbygning *ikke* vil have negativ påvirkning på udpegningsgrundlaget. Dette sidste fremgår entydigt af såvel VVM som Orbicons kommentarer, idet der ikke sås tvivl om at møllerne *vil* medføre kollision med fugle på udpegningsgrundlaget. Spørgsmålet er blot ifølge projektet hvor mange, og om antallet vil være "væsentligt" for de enkelte arter, det går ud over.

Som DN Jammerbugt kan læse og forstå data fra DOFbasen, så er det uomtvisteligt at områderne vest og nordvest for Thorup Sletten rummer masser af trækgæster foruden faste ynglefugle – såvel fuglearter på udpegningsgrundlaget som fugle, der ikke er på listen. Specielt for området "Thorup og Klim Fjordholme" gør mange iagttagelser af gæs sig bemærkede. Her er noteret tusindvis af blandt andre kortnæbbede gæs, som er på udpegningsgrundlaget. Og netop de kortnæbbede gæs er en af mange arter, der er noteret flittigt trækkede i dagry og skumring til og fra "De østlige Vejler". Trækket går øst – vest, men er i øvrigt relativt kaotisk med indtræk fra mange retninger og flere forskellige højder. Påstanden i Orbicons VVM og gentaget i notatet, om at gæs generelt ikke flyver eller trækker om natten forbliver en påstand, tilmed en påstand som meget, meget ofte lader sig modbevise af konkrete "iagttagelser".

Det står stadig som VVM'ens svageste led i fugleundersøgelserne, at disse udelukkende er bedrevet som klassisk enkeltmands fuglekik i dagtimerne (knap 3000 fugle pr. dag). En lang række andre VVM'er har benyttet radar til at konstatere alle mulige artsgruppers trækbevægelser på kryds og tværs af projektområder. DN er bekendt med at et tilsvarende vindmølleprojekt ved Pallisbjerg Enge i Holstebro – også her klods op ad Natura 2000 afgrænsningerne – foretog omfattende radarmonitoringer. Orbicon notatets let doerende, og belærende tone falder i dette lys noget igennem, idet man tydeligvis ikke har benyttet bedst mulig videnskabeligt evidens. DN Jammerbugt fastholder derfor, indtil det modsatte måtte være bevist, at projektet *vil* have en negativ indvirkning på udpegningsgrundlaget, primært blandt vandfugle. Rovfugle må dog også være i en potentiel sårbar situation, al den stund at havørne og især glenter synes at være på særlig kollisionskurs med vindmøller i det åbne landskab.

Ud over regelsættet omkring Habitatområderne og deres udpegningsgrundlag, ønsker DN Jammerbugt at erindre om udpegningen af de samme delområder som del af et større Ramsarområde. Konventionen omkring Ramsar og trækfugle tilsiger at de tiltrædende lande er forpligtede til at forbedre forholdene for de rastende fugle. Det kan eksempelvis ske gennem genindførelse af græsning, rydning af tilvækst på tilgroede strandenge og så videre. EF Fuglebeskyttelsesdirektivet slår ligeledes fast, at sjældne og truede fuglearter skal beskyttet (uanset om disse er på et specifikt områdes udpegningsgrundlag). I og med at både VVM og notat slår fast, at der *vil* blive slået en lang række fugle ihjel mod de projekterede vindmøller overholder

projektet dermed ikke længere direktivforpligtigelsen. Dermed falder projektet til jorden, alternativt genovervejes og minimeres projektet til et mindre antal møller, så langt væk fra Natura 2000 som muligt.

Havde VVM'en nu benyttet radar overvågning af trækfugle og flagermus bevægelser gennem området, så ville resultatet formentlig vise store årstidsmæssige variationer, og træk over store distancer mellem de forskellige reservater og Natura 2000 områder. Da projektområdet ligger lige ud for en af de få naturlige "broer" over Limfjorden, som en del fuglearter opfatter som en barriere, og som de derfor gerne flyver udenom, vil DN Jammerbugt også postulere, at en hel del landbaseret forårstræk nok særlig om natten, vil smutte over netop ved Aggersund, samtidig med at en hel del vandbaseret forårstræk vil bøje af for Himmerland og stryge ind over Aggersund i retning mod Skagen. En henvisning til Østerild møllerne og deres før og efter undersøgelser kan reelt ikke bruges til så meget, al den stund at alle mølleprojekter har deres virkelighed, og fundchancerne for mølle-faldne fugle trods alt er begrænsede, hvis ikke man benytter censorer eller radar.

Endelig er der forhold i VVM'en som DN Jammerbugt ikke fik slået ned på i den oprindelige klage: VVM'en rummer lange afsnit om skyggevirkning og støj. Men afsnittene tager alene udgangspunkt i virkningen hos de enkelte naboer, og ikke virkningen for udpegningsgrundlaget, hvilket må være en fejl. Det har selvfølgelig stor indvirkning på et områdes rastende gæs og svaner (især) hvor store flader omkring møllerne der påvirkes med roterende skygger. Særligt da de arter, der bruger området som rasteområde, gør dette i årets koldeste måneder, hvor solen står lavt på himlen og kaster de længste, roterende skygger fra vindmøller. Jo højere møller, jo markant længere roterende skygger. Naturligt frygtsomme fugle som gæs undgår denne påvirkning, ligesom gæs notorisk også reagerer på støj og lyde med flugt. Nye større vindmøller klods op ad et Natura 2000 område indskrænker derfor udpegningsgrundlagets råderum. En henvisning til at der er masser af plads i andre nærliggende Natura 2000 områder er en meget ringe følgeslutning, som desuden må være på kant med habitatdirektiv og de øvrige direktiver og konventioners forpligtigelser. DN Jammerbugt bringer i den sammenhæng gerne hensynet til præcedens på banen.

De kumulative effekter af mange eksisterende møller, dette projekts påtænkte møller og påtænkte markante udvidelsesplaner for møllerne i Nørrekær Enge i Vesthimmerland (midt mellem to store Natura 2000 områder) bliver heller ikke tilfredsstillende belyst. Om ikke andet kan det vel fastslås med tilstrækkelig sikkerhed, at det roterende "areal" i tilknytning til udpegningsgrundlagets formodede "fly-way" ikke bliver mindre de kommende år, hvorfor antallet af kollisioner heller ikke kan forventes at bliver mindre. Tværtimod. Det forhold at en art som kortnæbbet gås er en art i fremgang (på grund af vinterfoder på marker i stedet for oprindelige strandenge, der er blevet til rørskov), kan ikke ændre på direktivforpligtigelserne om ikke at påvirke udpegningsgrundlaget negativt.

Som afrunding vil DN Jammerbugt påpege det mulige scenarie, at foreningen ender med at få medhold i afdelingens klage – for møllerne i Jammerbugt Kommune – samtidig med at møllerne i Vesthimmerland Kommune ikke blev påklaget. Imidlertid må argumentationen fra Miljø- & Fødevarerklagenævnet, som forventeligt vil rumme passager om forsigtighedsprincippet og EU domspraksis, antages at få indvirkning også på projektets udstrækning og endelige udformning i Vesthimmerland Kommune. Andet ville da være voldsomt udfordrende for EU retspraksis.

Kommentarer specifikt til kommunernes udtalelse vedr. klagesag for vindmøller Thorup-Sletten.

Pkt. 2 – alternativ mølleantal – det er anført at en VVM redegørelse ikke skal omfatte alle foreslåede alternativer men en oversigt over de væsentligste alternativer der har været undersøgt. DN er enig i dette, men iflg. loven skal der ske en beskrivelse af de rimelige alternativer som bygherren har undersøgt. Dette er ikke sket uanset at der er i høringsperioden er fremsat 2 forslag om reduktion af mølleantallet. Lovkravet om oplysning om hovedårsagen til den valgte løsning under hensyntagen til projektets indvirkninger på miljøet er heller ikke sket, men der er udelukkende taget hensyn til projektets økonomi, når det er anført at 8 vindmøller ikke er bæredygtig, da der er tale om et saneringsprojekt hvor der skal nedtages 20 møller. Denne begrundelse er illusorisk, da projektansøger i 2014 startede med at ansøge om opstilling af 7 møller i Vesthimmerlands kommune.

DN´s forslag i høringsfasen at de 9 møller i Jammerbugt kommune ikke skulle opstilles. Hvis projektet godkendes vil det betyde at projektansøgers økonomi vil komme til at vægte mere end hensynet til den negative påvirkningen af N 2000 området. I den sammenfattende redegørelse er nævnt, at et alternative mølleplaceringer udenfor det udlagte mølleområde ikke er blevet behandlet yderligere, da det ikke vil være i overensstemmelse med Vesthimmerlands kommunes kommuneplan. DN mener det er forkert, da man bare kan lave et kommuneplantillæg for et nyt område. Henvisningen til KFE 1994.108 kan ikke anvendes som fortolkning af hvor der kan opstilles vindmøller i kystzone, da kommunerne jo kan have forskellige retningslinjer i kommuneplanen.

LBK 448 af 10.5.17 § 20 er med ovennævnte begrundelser ikke overholdt.

Pkt. 5 landskabs påvirkning - DN mener ikke kommunen har svaret på hvordan man har sagsbehandlet lovreglen i BEK 1590 § 2 stk. 7 , hvor det er nævnt, at man skal kunne dokumenter at anlæggenes påvirkning af landskabet er ubetænkelig. Dette mener vi ikke er sket når man læser teksten på flere billeder, og endvidere anført i miljørapporten side 54, hvor det anføres at: det kan ikke udelukkes at de forskellige møllegrupper og de planlagte møllegrupper ved Thorup-sletten vil få et uheldigt visuelt samspil set fra enkelte områder. Endvidere mangler der billeder fra 4,2 km zonen omkring vindmølleområdet. Det nævnes endvidere i miljørapporten, at de 2 nærmeste vindmøllegrupper omkring nye møller er mere end 20 år gamle, og som forventes at være udtjente og blive nedtaget indenfor en kortere årrække. Dette er en påstand som ingen objektivt kan dokumentere, og derfor kan dette udsagn ikke anvendes i klagesagen.

BEK 1590 er med ovennævnte begrundelser ikke overholdt.

Pkt. 6 Kystnærhedszonen. Det nævnes i en betænkning, at vindmølleudbygningen i kystnærhedszonen, bør planlægges med størst muligt hensyntagen til landskab og natur. Med den foreslåede placering tager man netop ikke hensyn til det nærliggende Natura 2000 område. Vindmølleområdet i Jammerbugt kommune er iflg. kommuneplanen placeret i område A der er ubebyggede kystområder, der i princippet friholdes for byggeri og anlæg. Området skal som hovedregel friholdes for større tekniske anlæg. Område B i kystnærhedszonen omfatter bl.a. anvendelse til vindmølleparker. Der er ingen funktionel begrundelse for at vindmøllerne skal opstilles i område A, da området er et fladt landskab, hvor vinden også blæser længere inde på land. Kommunen har derfor ikke overholdt de vedtagne regler i kommuneplanen.

Bedste hilsner

Søren Rosenberg
Formand
DN Jammerbugt

Jan Pedersen
Biolog
DN Sekretariatet